

ОБЛІК ТА АУДИТ ФІНАНСОВИХ РЕЗУЛЬТАТІВ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА

Фінансовим результатом господарської діяльності підприємства є прибуток або збиток. Прибуток – сума, на яку доходи перевищують пов'язані з ними витрати. Збитки – перевищення суми витрат над сумою доходів, для отримання яких здійснені ці витрати.

В бухгалтерському обліку чистий прибуток (збиток) формується поступово протягом фінансово-господарського року від усіх видів діяльності та включає:

- чистий дохід (виручку) від реалізації продукції (товарів, послуг);
- валовий прибуток (збиток);
- фінансові результати від операційної діяльності;
- фінансові результати від звичайної діяльності до оподаткування;
- фінансові результати від звичайної діяльності;
- фінансові результати від надзвичайної діяльності;
- чистий прибуток (збиток).

Узагальнення інформації про фінансові результати підприємства ведеться на рахунку 79 «Фінансові результати».

По кредиту рахунку 79 «Фінансові результати» відображаються суми в порядку закриття рахунків обліку доходів, по дебету – суми в порядку закриття рахунків обліку витрат, а також сума нарахованого податку на прибуток.

Сальдо рахунку при його закритті списується на рахунок 44 «Нерозподілені прибутки (непокриті збитки)».

Рахунок 79 «Фінансові результати», як і більшість синтетичних рахунків, має субрахунки:

791 "Результат основної діяльності"

792 "Результат фінансових операцій"

793 "Результат іншої звичайної діяльності"

794 "Результат надзвичайних подій".

При складанні звітів порівнюються обороти по дебету та кредиту рахунку 79 «Фінансові результати», і якщо кредитовий оборот буде більше дебетового обороту, то підприємство на суму різниці має нерозподілений прибуток поточного року. Якщо дебетовий оборот по рахунку 79 «Фінансові результати» більше кредитового обороту, то підприємство здійснило більше витрат, ніж мало доходу.

Мета аудиту фінансових результатів полягає у висловленні аудитором незалежної професійної думки щодо правильності відображення у звітності підприємства інформації про фінансові результати діяльності підприємства.

Зважаючи на це, основними завданнями аудиту є:

1. контроль за дотриманням чинного законодавства щодо формування фінансових результатів та відображення інформації про витрати у фінансовій звітності підприємства;
2. встановлення повноти відображення фінансових результатів підприємства на рахунках бухгалтерського обліку та у фінансовій звітності;
3. перевірка законності і правильності формування фінансових результатів підприємства;
4. встановлення відповідності визначення фінансових результатів прийнятій на підприємстві обліковій політиці;
5. перевірка правильності оцінки у бухгалтерському обліку доходів і витрат для визначення фінансових результатів;
6. перевірка правильності обліку операцій, які привели до виникнення фінансових результатів;
7. перевірка правильності відображення в обліку списання збитків минулих періодів, довгострокової дебіторської заборгованості тощо;

Джерелами інформації аудиту фінансових результатів є:

- вимоги нормативних документів, що регулюють облік фінансових результатів;
- наказ про облікову політику;
- установчі документи;

- первинні документи з обліку виробничих витрат, витрат діяльності, доходів та фінансових результатів;
- реєстри синтетичного і аналітичного обліку по рахункам сьомого і дев'ятого класів;
- ф. 1 Баланс (річний і квартальні);

Методика аудиту:

1. перевірка правильності оформлення первинних документів, їх достовірності і законності;
2. перевірка правильності виділення доходів і витрат за видами діяльності;
3. аналіз організації облік фінансових результатів;
4. перевірка правильності обліку основної діяльності;
5. перевірка правильності обліку іншої звичайної діяльності;
6. перевірка правильності обліку надзвичайної діяльності;
7. перевірка правильності розподілу чистого прибутку;
8. перевірка правильності розподілу сум, які мають бути сплачені до бюджету виділення відхилень фактичного від планового використання прибутку аналіз фін показників, які містяться у фінансовій звітності.

Отже, однією з важливих частин бухгалтерського обліку, яка потребує особливої уваги, є облік фінансових результатів та їх відображення у звітності. Це пов'язано з тим, що саме від фінансових результатів, їх правильного обліку, контролю, аналізу та аудиту, залежить фінансово-майновий стан та ефективність діяльності підприємства.

О.В. ПУШКАР, ЕК-59аМ

ОБЛІК ТА АУДИТ РОЗРАХУНКІВ З РОБІТНИКАМИ З ОПЛАТИ ПРАЦІ

Оплата праці - це заробіток, розрахований, як правило, в грошовому вираженні, який за трудовими договорами власник чи уповноважений ним орган

виплачує за виконану роботу чи надані послуги. Урахування праці та заробітної плати займає одне з центральних місць в системі обліку на підприємстві. Заробітна плата є основним джерелем доходів робітників фірм, підприємств.

Заробітна плата - є важливим засобом підвищення зацікавленості працюючих у результатах своєї праці, її продуктивності, збільшення обсягів виробленої продукції, поліпшення її якості та асортименту.

Урахування праці і заробітної плати - один із найважливіших і складних ділянок роботи, що потребують точних і оперативних даних, у яких відбивається зміна чисельності робітників, витрати робочого часу, категорії робітників, виробничих витрат.

На підприємстві облік чисельності робітників та службовців, їх заробітної плати є документальним, достовірним та однаковим у всіх галузях господарювання. Робітники реалізують право на працю шляхом заключення трудового договору на підприємстві у відповідності з Законом України конкретизуючи права та обов'язки робітників, а також оплата за працю, відрахування у фонди, розрахунок прибуткового податку. У зв'язку з цим на підприємстві організується оперативний та бухгалтерський облік праці та її оплата.

Організація оплати праці проводиться на основі:

- законодавчих та інших нормативних документів;
- генеральної угоди на державному рівні;
- галузевих, генеральних угод;
- трудових договорів.

Згідно зі статтею 96 Кодексу законів про працю України основою організації оплати праці є тарифна система оплати праці, яка складається з тарифних сіток, тарифних ставок, схеми посадових окладів і тарифно-кваліфікаційних характеристик.

Тарифна система оплати праці – це сукупність правил, за допомогою яких забезпечується порівняльна оцінка праці, залежно від кваліфікації, умов її

виконання, відповідальності, значення галузі та інших факторів, що характеризують якісну сторону праці.

тарифну сітку – коефіцієнти, які присвоюються робочим в залежності від кваліфікації;

тарифні ставки – суми, які нараховуються за певний проміжок часу (година, день) працівникам відповідної кваліфікації (розряду).

заробітна плата – це винагорода, обчислена, як правило, у грошовому виразі, яку за трудовим договором власник або уповноважений ним орган виплачує працівникові за виконану ним роботу.

Основна заробітна плата – це винагорода за виконану роботу відповідно до установлених норм праці (норми часу, виробітку, обслуговування, посадові обов'язки). Вона встановлюється у вигляді тарифних ставок (окладів) і підрядних розцінок для робітників та посадових окладів для службовців.

Додаткова заробітна плата – це винагорода за працю понад установлені норми, за трудові успіхи та винахідливість і за особливі умови праці. Вона включає доплати, надбавки, гарантійні і компенсаційні виплати, передбачені чинним законодавством, премії, пов'язані з виконанням виробничих завдань і функцій.

Існують 2 форми оплати праці – погодинна і відрядна.

Погодинна – нарахування заробітної плати залежить від фактично відпрацьованого часу і встановленої норми оплати за одиницю часу. Погодинна оплата праці одна з форм оплати праці і передбачає проведення нарахування заробітної плати працівникам виходячи з погодинної тарифної ставки, яка встановлюється за домовленістю сторін або в колективному договорі, і фактичної кількості відпрацьованих ними годин за розрахунковий період.

Відрядна – нарахування заробітної плати проводиться за вироблену якісну продукцію по установлених розцінках за оплату одиниці продукції. Тому зарібок залежить від обсягів виконаної роботи і потребує якості роботи.

У відповідності до форм оплати праці підприємство може встановлювати систему оплати праці.

Система оплати праці – це сукупність правил, які визначають співвідношення між мірою праці й мірою винагороди працівників.

Облік ведеться на пасивному рахунку 66 «Розрахунки по оплаті праці».

Аудит розрахунків з оплати праці

На першому етапі аудиту розрахунків з оплати праці аудитор повинен ознайомитися з формою та системою оплати праці, яку застосовують на даному підприємстві, з'ясувати, чи існує внутрішнє положення про оплату праці працівників та трудова угода.

Для визначення ефективності системи внутрішнього контролю вивчаються такі фактори:

- коло працівників, що беруть участь у формуванні інформації;
- наявність у них посадових інструкцій та матеріальної відповідальності за виконані роботи;
- наявність технічних засобів формування облікової інформації та здійснення контролю на підприємстві;
- наявність технології контролю.

Система внутрішнього контролю передбачає наявність компетентного персоналу з чітко визначеними правами та обов'язками, дотримання необхідних процедур при здійсненні господарських операцій.

Необхідно звернути увагу на розрахунки з оплати праці з працівниками, які прийняті на роботу за трудовою угодою. Часто такі угоди оформляються заднім числом, носять фіктивний характер.

Документами підтверджується обсяг виконаних робіт і розмір нарахованої заробітної плати:

- перевірити застосування норм виробітку, тарифних ставок, посадових окладів і розцінок;
- звернути увагу на наявність і відповідність внутрішньо-розпорядчих документів на підприємстві з нарахування заробітної плати;
- встановити правильність і відповідність таксування окремих документів з обліку праці та її оплати;

- перевірити визначення підсумкових сум у первинних документах з нарахування оплати праці;
- встановити, чи включено до первинних документів з обліку праці осіб, які не брали участь у виконанні цих робіт.

Відповідно до чинного законодавства з заробітної плати робітників і службовців бухгалтерія підприємства утримує:

- прибутковий податок;
- суми по виконавчих листах;
- страхові платежі;
- грошові нарахування, що накладаються державними органами контролю;
- штрафи тощо.

В обов'язковому порядку аудитор перевіряє відповідність сальдо за рахунком 66 «Розрахунки з оплати праці» даним реєстрів синтетичного обліку, Головної книги та балансу підприємства. Вибірково перевіряється правильність перенесення залишків на початок місяця.

В.М. ЖАРКОВ, група ЕК-59АМ

ОБЛІК ТА АУДИТ РОЗРАХУНКІВ З ОПЛАТИ ПРАЦІ

Первинні документи по обліку праці і заробітної плати, що надходять до бухгалтерії, після перевірки і опрацювання групують за ідентифікаційними номерами працівників і використовують для складання розрахунково-платіжних відомостей (ф.№П-49). При значній кількості первинних документів по обліку виробітку робітників для складання розрахунково-платіжних відомостей використовують дані накопичувальних карток виробітку і заробітної плати (ф.№П-55 і ф.№П-56).

Розрахунково-платіжні відомості є основним документом, який